

Oravecz Imre

halászóember

Szajla

Töredékek
egy regényhez
(1987–1997)

Harmadik, átdolgozott, javított kiadás

(első kiadás: Pécs, Jelenkor, 1998

második, átdolgozott, javított kiadás: Pécs, Jelenkor, 2006)

Buksi I.

Először küzdött az életéért,
idegesen futkosott fel s alá az udvaron,
le-leült,
és eszeveszetten nyalta magát,
el akarta tüntetni, visszajuttatni magába,
mi kijött belőle,
de aztán,
ahogy nőtt az ár,
ahogy előntötte a lágyékát, hasát, horpaszát, farka tövét, combját,
[térdét, csánkját,
ahogy összekente, bemocskolta a bundáját,
elgyengült,
és feladta,
és lefeküdt az árok fenekére,
a ringlőszilvafa alatt, Andris bácsiék háza hátánál,
törött cserép, hasadt tányér, éti csiga és giliszta közé ejtette a fejét,
és elhomályosuló tekintettel, bocsánatkérően nézett rám,
mint ki szégyelli,
hogy Murányiék kanjával *így* járt,
hogy a szenvedély okozta vesztét,
az én szemem láttára,
ki az egészből mit sem értek,
mert nem tudom,
hogy ez gátszakadás,
csak szólítgatom tehetetlenül,
ölelgetem kétségbeesetten a nyakát,
és törölgetem a nadrágomba a kezemről a vért.

Kőfal

A telekhatáron húzódtott, hosszan,
a nyári konyha és a disznóól közt,
a Bajiék felőli oldalon,

nagyapám emeltette valamikor,
siroki kőből,
mely rosszul bírja a nedvességet,
de akkoriban nem bányásztak jobbat a környéken,

részint kerítésül szolgált,
részint az udvart védte
az átcsúszástól a szomszéd-portára,
mely sokkal alacsonyabban feküdt,

egy-másfél méterre emelkedett ki a földből,
de túlhan helyenként elérte a háromméteres magasságot is,

mikor építették,
nem tettek a kő közé habarcsot,
csak *kötésre* rakták a hosszú, faragott *kvádereket*,
hogf fogják egymást,
és a hézagolás is elmaradt,

de a fal így is megfelelt a célnak,
csak tavasszal volt vele néha baj,
mikor hóolvadás után annyira megtelt vízzel a talaj,
hogf sugárban tört fel az udvaron,
ilyenkor nem tudott ellent állni a ránehezedő nyomásnak,
kibukott belőle egy-egy kő,

és lyuk keletkezett a helyén,
de nem sokáig hagytuk így,
mikor beköszöntött a jó idő,
átmentünk Bajiékhoz,
kitisztítottuk az üreget,
és visszanyomtuk a kilökődött építőelemeket,
és megint rendben volt minden,

az ilyen apró üzemzavarok évente ismétlődtek,
de én és húgom rájuk se hederítettünk,
szünet nélkül mászkáltunk a falon,
nem törődünk szüleink intelmeivel,
nem féltünk, hogy lezuhanunk,

ha csak tehattuk,
felhágtunk a napsütötte, mohos, széles fedőlapokra,
sétálgattunk rajtuk, mint valami mellvéden,
várást játszottunk más gyerekekkel,
vagy csak *fent* voltunk,
guggoltunk, ültünk, hanyatt feküdtünk,
bámultuk az eget, a felhőket,
vagy hasaltunk, és néztük,
mi történik a *mélyben*, odaát, Bajiéknál,
mikor megy Andris bácsi felesége, Mari *nene* az árnyékszékre,
hogyan potyog a körte a körtefáról,
melyik csirkét viszi el a héja,
vagy nem bukkan-e fel János bácsi,
ki nem szerette,
ha a kőfalon tartózkodunk,
mert egyszer átkúszunk róla az istállója tetejére,
és felszedtünk egy csomó cserepet,

mikor új házat csináltattunk,
elbontottuk a falat,
de nem emlékszem rá,
hogyan zajlott le a művelet,
csak az maradt meg bennem,
hogy a mázsás vagy ennél nagyobb kövek egyszer csak Új-Telepen
[vannak,
és mikor készül a fundamentum,
apám egymaga teszi őket a talicskára,
veszi le és helyezi pontosan oda,
hová a kőműves mondja,
az úton meg megállnak a járókelők,
és ámulnak,
hogy milyen erős,
pedig akkor már majdnem olyan öreg volt,
mint most én.

Padmaly

A Tarna-part víz alatti részében helyenként kis árkádszerűség
[képződött,

magassága tíz centi körül mozgott,
szélessége huszonöt-harminc lehetett,
itt kitégult, amott összeszűkült,
vagy átment egy másikba,
és azzal összefüggő rendszert alkotott,

ez volt a padmaly,

ebben különösen sokat turkáltunk,
mert nagyon szerették a halak,
ide húzódtak, itt rejteztek,
és ez nagyon megkönnyítette a dolgunkat,

ha fogni akartunk,
óvatosan elé térdeltünk,
széttártuk a karunkat,
két ponton bedugtuk a víz alá a kezünket,
és villámgyorsan összekaptuk,

néha egyszerre kettő is maradt a markunkban,
vagy ha megszöktek is,
a kudarcért kárpótolt az ismeretlenben való nyúlás izgalma,
az, hogy vaktában csináljuk,
hogymint teljesen a kezünkre vagyunk utalva,
bár mindig féltünk kissé,
hogymint egyszerű vízisiklóba vagy valami szörnybe markolunk.

Játékok I.

Én mondtam a Gabinak,
hogy mára elég volt,
hogy ne vigyük túlzásba,
a jóból is megárt a sok,

én javasoltam,
hogy hagyjuk abba,
érjük be avval a tojásgránátval,
amit a temetőnél felrobbantottunk,
meg avval a sok puskagolyóval,
amit a garádban találtunk,
ha azokból kiöntözzük, és meggyújtjuk a puskaport,
olyan tűz lesz,
hogy tán még a harangot is félreverik,
meg eltehetünk belőle későbbre is,
durrangatni otthon,
verestéglalyukban,
kapszlira sarazott colos szögvel,

de nem hallgatott rám,
telhetetlen volt,
neki még az a findzsa alakú, sziszegős ruszki akna is kellett,
amiben olyan sok sárga ekrazit van,
még annak a gyutacsát is ki akarta szerelni,
azt is hatástalanítani szerette volna,
pedig az már nem ért annyit,
mint a keze,
amit elvitt a robbanás,

ha legalább egy szép, nagy, német tányérakna lett volna,
olyan, mint amit a Péterék találtak,
amiért egy páncéltörő lövedéket kínáltunk,
de nem tudtunk megegyezni,
amin a vak is látja a különbséget,
hogy értett hozzá,
beletette a szívét,
aki csinálta,
akkor nem mondom,
de így,
még szerencse,
hogy messzebb álltam,
bár engem is földhöz vágott a légnyomás.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Szekszárdi Nyomda Kft.-ben, 2022-ben
Felelős vezető Vadász Katalin igazgató

Felelős szerkesztő Szegő János
Kézirat-előkészítő Schmal Alexandra
Korrektor Hradeczky Moni
A könyvet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 9201
Minion betűtípusból szedve
ISBN 978-963-14-4156-7